

COMMENTAAR 12

FISCALE MAATREGELEN VOOR O&O

50% vermindering van bedrijfsvoorheffing voor onderzoekers in kennisinstellingen en bedrijven

23 september 2004

INHOUD

<i>SITUERING</i>	3
1. <i>POSITIEVE MAATREGEL</i>	3
2. <i>BEKOMMERNISSEN</i>	4
Nood aan definities	4
Elementen voor invulling van de definities.....	4
Nood aan criteria.....	5
Maatregel moet O&O ten goede komen.....	5
Rechtszekerheid	5
Bewijslast.....	6
3. <i>BENCHMARKING:</i>	6

FISCALE MAATREGELEN VOOR O&O

50% vermindering van bedrijfsvoorheffing voor onderzoekers in kennisinstellingen en bedrijven

SITUERING

'Fiscale en parafiscale instrumenten ter ondersteuning van innovatie in onderzoek' is één van de aandachtspunten uit het VRWB-memorandum Wetenschap en Technologische Innovatie 2004-2010. De afgelopen maanden hebben de VRWB en zijn commissies hier uitgebreid over gedebatteerd, met veel aandacht voor de maatregel die inspeelt op de loonkost van onderzoekers in kennisinstellingen (universiteiten en erkende wetenschappelijke instellingen) en bedrijven.

De bevoegde federale minister bereidt momenteel de uitwerking voor van de maatregel voor onderzoekers in bedrijven. De beslissing hierover wordt zeer binnenkort verwacht, de datum van de invoering is immers vastgesteld op 1 januari 2005.

De VRWB vindt het daarom aangewezen de aandachtspunten en bekommernissen die in de besprekingen zijn aangebracht, in een commentaar samen te vatten en aan de bevoegde Vlaamse minister mee te delen, met de vraag hiervoor tussen te komen bij haar federale collega.

1. POSITIEVE MAATREGEL

1.1. De 50% vermindering van bedrijfsvoorheffing voor onderzoekers is een zeer positieve maatregel die best zo vlug mogelijk volledig operationeel wordt. Ook de uitbreiding ervan naar de onderzoeker (kenniswerker) in bedrijven wordt positief onthaald.

1.2. De bestaande en voorgaande maatregelen zijn en waren vooral gefocust op belastingvermindering, zijn gekenmerkt door een zeer complexe administratie en hoge eisen, en zijn weinig succesvol gebleken.

Deze maatregel is specifiek gericht op de vermindering van de loonkost van O&O-personeel. De kostprijs van een onderzoeker blijkt in België veel hoger dan in de ons omringende landen: voor de kostprijs van twee onderzoekers in België kunnen er drie in Frankrijk en zelfs vier in Spanje bekostigd worden. Dit is nadelig voor de concurrentiepositie van Belgische bedrijven. Een maatregel die deze kostprijs drukt en bovendien relatief eenvoudig in de praktijk te brengen is, is zeer welkom.

2. BEKOMMERNISSEN

Nood aan definities

2.1. De maatregel waarbij voor de onderzoekers aan universiteiten 50% vrijstelling van bedrijfsvoorheffing verleend wordt, werd van kracht op 1 oktober 2003. In dit afgelopen jaar ondervonden de universiteiten geen problemen voor het correct toepassen ervan. Het opleggen van een strikte definitie lijkt voor deze kennisinstellingen dus niet echt nodig.

2.2. Het succes van de maatregel zal voor de bedrijven afhankelijk zijn van de mate van flexibiliteit waarmee hij wordt toegepast, i.h.b. wat betreft de definitie van 'onderzoeker' maar zeker ook inzake de definitie van 'samenwerking'.

2.3. De omschrijving van een onderzoeker in de bedrijven ligt niet zo eenvoudig als voor de universiteiten. Een goede definiëring van de kenniswerker is hier noodzakelijk.

Maar de definitie van 'onderzoeker', zoals die momenteel voorligt en die heel breed gedefinieerd wordt, zal niet zo'n grote impact hebben op de omvang van het budget. De definitie van 'samenwerking' daarentegen zal wél het budget sterk beïnvloeden. Het maakt immers een groot verschil uit of de samenwerking beperkt is tot universiteiten en onderzoeksinstellingen in België, dan wel verruimd wordt tot buitenlandse kennisinstellingen.

Elementen voor invulling van de definities

2.4. Gezien de beperkte budgettaire ruimte is de huidige beperking van de maatregel voor bedrijven (link naar universiteiten) volledig begrijpbaar, maar het gunstig effect voor de bedrijven is hierdoor zeer laag en de dalende concurrentiekracht van de Belgische bedrijven noopt tot een uitbreiding ervan. Een zo ruim mogelijke definitie van een onderzoeker (cfr. Frascati-manual¹) geniet bijgevolg de voorkeur van de bedrijfswereld.

2.5. De 'definitie' kan de som zijn van verschillende voorstellen. Een eerste stap naar een ruimere toepassing kan bv. zijn dat niet alleen die onderzoekers in samenwerkingsverbanden met de universiteiten enz, in aanmerking komen, maar ook deze die in een IWT-project betrokken zijn. Dit biedt het bijkomende voordeel dat dit zeer goed te controleren is, maar dekt anderzijds niet alle bedrijven waar aan onderzoek gedaan wordt.

2.6. Volgende aspecten zijn belangrijk en zouden moeten meegenomen worden bij het uitwerken van een werkbare definitie:

- de valorisatie van het doctoraat (ten opzichte van de VS zijn de carrièremogelijkheden voor een onderzoeker in de industrie hier veel lager; zo zijn bij ons 25% van de gedoctoreerden in de industrie terug te vinden t.o.v. 75% in de VS, cfr. VRWB-studiereeks 6);

¹ OESO, *Proposed Standard Practice for Surveys on Research and Experimental Development. Frascati Manual 2002, ch. 5*: "All persons employed directly on R&D should be counted, as well as those providing direct services such as R&D managers, administrators, and clerical staff."

- de lokale verankering van onderzoek;
- een verschillende nood bij de 'start ups', de KMO's en de grote bedrijven.

2.7. Indien men het doctoraat als criterium zou hanteren, dient er op gewezen dat het niet noodzakelijk om onderzoekers gaat: veel gedoctrineerden zijn immers doorgroeid in andere functies.

2.8. De definiëring van een 'onderzoeker' moet via een transparant systeem gebeuren. De verschillende geledingen moeten bij de besprekingen hieromtrent betrokken worden.

2.9. De definitie moet op federaal niveau hanteerbaar zijn.

2.10. Over het in aanmerking nemen van de samenwerking met buitenlandse instellingen zijn de meningen verdeeld:

- Een dergelijke maatregel kan net gebruikt worden om de samenwerking met Belgische universiteiten en onderzoeksinstellingen te ondersteunen en te bevorderen. Vooral voor filialen van buitenlandse multinationals kan deze maatregel een stimulans betekenen om samen te werken met lokale instellingen i.p.v. deze uit het moederland.
- Het primaire doel van de maatregel is om de kostprijs van onderzoek te verlagen en op die manier O&O-activiteiten van de bedrijven hier te houden en uit te breiden. De beste O&O-centra werken daarbij met de beste onderzoeksinstellingen voor een bepaalde expertise. De verplichting tot samenwerking met lokale kennisinstellingen kan een averechts effect hebben.
- Bovendien is het onwaarschijnlijk dat de Europese Commissie een dergelijke maatregel die zich beperkt tot België, zal aanvaarden.

Nood aan criteria

2.11. Er moeten criteria worden vastgelegd voor de erkenning van de wetenschappelijke instellingen die voor deze maatregel in aanmerking komen.

De Vlaamse excellentiepolen mogen in de lijst van erkende instellingen alvast niet ontbreken. Ook voor sectorale onderzoekscentra (nog andere dan de collectieve centra) zal moeten nagegaan worden of ze niet in de lijst kunnen worden opgenomen.

Maatregel moet O&O ten goede komen

2.12. Bij de VRWB leeft de bekommernis dat het extra geld dat aan de betrokken instellingen ten goede komt, inderdaad voor O&O gebruikt zou worden.

De universiteiten hebben reeds afgesproken dit extra budget centraal te houden en voor impulsprogramma's aan te wenden.

Rechtszekerheid

2.13. Een goede raming van de financiële haalbaarheid (zowel wat het aantal onderzoekers als wat de 'loon'kost betreft) van de uitgebreide maatregel is noodzakelijk. Het is immers belangrijk dat men vooraf weet waaraan men begint.

2.14. Er wordt aandacht gevraagd voor rechtszekerheid van de maatregel. Er moet gestreefd worden naar een eenvoudig en duidelijk uitgangspunt, en niet iets wat voortdurend wijzigt, bv. omwille van budgettaire implicaties.

2.15. De VRWB vraagt ook respect voor de geldende verdeelsleutel tussen Gemeenschappen en Gewesten inzake federale middelen voor wetenschappelijk onderzoek

Bewijslast

2.16. De bewijslast (administratie) mag niet zwaarder wegen dan het voordeel van de maatregel. Heel wat informatie kan ontsloten worden door de gegevens die nu al bij de verschillende overheden beschikbaar zijn.

2.17. Men hoeft daarom niet tot op het micro-niveau en per onderzoeker na te gaan of er samenwerking is met kennisinstellingen; dit kan beter op een geaggregeerd niveau gebeuren waarbij naar het globale volume van samenwerking tussen het bedrijf en kennisinstellingen wordt gekeken. Deze informatie is waarschijnlijk al voldoende aanwezig in bestaande databanken.

2.18. Er is verduidelijking nodig over hoe de maatregel wordt toegepast, en te veel administratieve formaliteiten moeten vermeden worden.

3. BENCHMARKING:

3.1. Bij het invoeren van dergelijke fiscale maatregelen is het nodig om te kijken naar de maatregelen toegepast in andere Europese landen. Zo denkt Nederland eerder in de richting van een verlaging van de vennootschapsbelasting. Te grote tariefverschillen tussen landen kunnen immers leiden tot een verschuiving van activiteiten van ondernemen naar landen met een laag tarief van vennootschapsbelasting. Door het tarief te verlagen zou Nederland dus competitiever worden op Europees niveau qua vennootschapsbelasting. De vrijgekomen middelen kunnen geherinvesteerd worden in vestigingen in Nederland.

Elisabeth Monard
Secretaris

Karel Vinck
Voorzitter

De Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB), opgericht bij decreet van 15 december 1993, is het adviesorgaan voor de Vlaamse regering en het Vlaams Parlement inzake elke aangelegenheid betreffende het wetenschaps- en technologiebeleid. De VRWB is een uniek forum waar vooraanstaande actoren uit de academische en sociaal-economische wereld zich beraden over de algemene krachtlijnen van het te voeren wetenschaps- en technologiebeleid in Vlaanderen. De VRWB is samengesteld uit een voorzitter en zestien leden, allen benoemd op grond van hun deskundigheid en/of betrokkenheid bij het wetenschaps- en technologiebeleid in Vlaanderen. Zes van deze leden worden voorgedragen door de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR), telkens drie door de werkgevers- en werknemersorganisaties vertegenwoordigd in de SERV, en vier leden worden rechtstreeks benoemd door de Vlaamse regering. Vijf hoge ambtenaren uit de Vlaamse administratie nemen met raadgevende stem deel aan de vergaderingen.

Uitgave van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB)

E. Monard, secretaris

VRWB-secretariaat
North Plaza B
Koning Albert II-laan 7 - 4e verd.
B-1210 Brussel

Tel. +32 (0)2 553.45.20
Fax +32 (0)2 553.45.23
e-mail: vrwb@vlaanderen.be
website: www.vrwb.vlaanderen.be

